

ПРАВА НА ВОЛЮ

№3 (264)
2010

Праваабарончы бюллетэнь

Менск, 14 лютага 2010 году.

"Акцыя любові" па-АМАПаўску

Традыцыйную акцыю ў Дзень сьвятога Валянціна павінны былі правесы ці 14 лютага ў Менску актыўсты арганізацыі Малады Фронт. У 18.00, калі апазыцыянеры сталі зьбірацца на плошчы Свабоды, там ужо знаходзіліся дзясяткі супрацоўнікаў АМАПу ў цывільным і форме, у дварах стаялі аўтазакі. Як толькі 30 актыўістай Маладога Фронту дасталі расцяжкі са словамі "Акцыя любові" і Малады Фронт, на іх накінуліся супрацоўнікі АМАПу, вырвалі транспаранты і сталі арыштоўваць дэманстрантаў. З ужываннем сілы, зьбіаючы затрыманых, іх зацигвалі ў аўтобусы, трymаючы за руки і ногі. Асабліва жорстка затрымлівали дзяўчат, якія прышлі на акцыю ў строях анёлаў з крыламі. Іх зьбівалі з ног, трymаючы за руки і ногі зацягвалі ў аўтобусы. Прэс-сакратар Маладога Фронту Таццяна Шапуцька пры затрыманні моцна ўдарылася галавой або асфальт. "Яны начапі адбіраць маладафронтскі сцяг, а я не аддавала. І тут мne амапавец паставіў падноўку, я павалілася на асфальт і ўдарылася галавой", – распавяла Таццяна Шапуцька. – У аўтобусе яны нас кідалі адзін на аднаго і не давалі нам сесцыі на "сидушкі". Кідалі ўсіх на праход пластамі. Уявіце, як 70-гадовую Ніну Багінскую кідаюць на іншых жанчын, дзяўчат...

Адзін хлопец сядзеў на сядзеніні. Да яго падышоў амапавец, зваліў яго і сказаў: "Ты квіток не набываў".

Затрыманы таксама вядомы беларускі мастак Але́сь Пушкін.

На гадзіну раней у цэнтры Менску былі затрыманыя лідэр "Моладзі БНФ" Андрэй Крэчка, актыўсты арганізацыі Павел Чудук, Антон Койпіш, а таксама сябра партыі "Беларуская Хрысьціянская дэмакратыя" Дзяніс Кобрусеў. Яны раздавалі мінкам "валянцінкі", на адным баку якіх было напісаны верш Вінцэнта Дуніна-Марцінкевіча "Треба какаць".

Усіх арыштованых адвезлі ў Цэнтральны РУУС Менску. Затрыманы Уладзімір Ярамёнак распавёў, што ў Цэнтраль-

(Працяг на стар. 6)

"Рэгрэс" у стасунках Еўрасаюзу з Беларусью

Вярхоўны прадстаўнік ЕС па замежных справах і палітыцы бяспекі віцэ-прэзідэнт Еўракамісіі Кэтрын Эштан заяўвала, што адносіны паміж Беларусью і Еўрасаюзам развіваюцца ў адносінам накірунку. Пра гэта, на яе думку, съведчыць канфлікт паміж Беларусью і Польшчай, выкліканы арыштамі прадстаўнікоў польскай меншасці, паведамляе "БДГ" са спасылкай на польскія СМИ.

"Арышт прадстаўнікоў Саюзу паліакаў Беларусі съведчыць пра эскалацыю дзеяньняў супраць польскай меншасці, і таксама пра рэгрэс у стасунках паміж ЕС і Беларусью", – прыводзяць польскія СМИ заяву Лютца Гельнера, прадстаўніка віцэ-прэзідэнта Еўракамісіі Кэтрын Эштан. Ад імя віцэ-прэзідэнта Еўракамісіі ён выказаў надзею, што Беларусь будзе выконваць абязяжальніцтвы, узятыя ў межах АБСЕ. "Мы спадзяёмся, што Беларусь будзе выконваць абязяжальніцтвы, узятыя пэрад Арганізацыяй па бяспечы і супрацоўніцтве ў Еўропе, датычныя правоў нацыянальных меншасці", – заявіў прадстаўнік Кэтрын Эштан.

Прадстаўнік віцэ-прэзідэнта Еўракамісіі заклікаў беларускія ўлады правесыці дэмакратычныя рэформы: "Мы заклікаем Беларусь ажыццяўіць гэтак неабходныя дэмакратычныя рэформы, каб Беларусь магла ў поўнай меры скарыстацца з Еўрапейскай палітыкі добрасуседства. Мы будзем уважліва сачыць за развязвіццём падзеяў у Беларусі", – падкрэсліў Лютц Гельнер.

Нагадаем, што 15 лютага беларускімі ўладамі было затрыманае кіраўніцтва Саюзу паліакаў у Беларусі (СПБ) на чале з Анжалікай Борыс. Борыс аштрафаваная на 30 базавых велічыняў (1 млн. 50 тыс. рублёў), прадстаўнікі кіраўніцтва Анджэй Пачобут, Iгар Банцар і Мечыслаў Яскевіч асуджаны на пяць сутак арышту за арганізацыю 10 лютага ў Гародні мітынгу ў падтрымку Івянецкай арганізацыі СПБ. Кіраўнік нефармальнага СПБ у Івянцы Тэрэза Собаль аўбінавачваеца ў захопе мясцовага Дому паліакаў. Пазоў у дачыненіні да Собаль падаў старшыня прайладнага СПБ Станіслаў Сямашка. Усяго 15 лютага ў розных месцах Беларусі былі затрыманыя каля 40 актыўістай СПБ, якія накіроўваліся ў суд Валожынскага раёну, каб падтрымка Собаль.

(Працяг тэмы на стар. 7)

Праваабарончыя матэрыялы
можна таксама працягітаць
на сایтах: www.spring96.org;
www.charter97.org; www.baj.ru

Каб скарыстаць грамадзкі патэнцыял

Упершыню за 10 год Беларусь рыхтуеца прадставіць у Савет па правах чалавека ААН універсальны перыядычны агляд выкананыня рэспублікай міжнародных абавязацельстваў у галіне правоў чалавека. Да гэтага даклад падаваўся толькі няўрадавымі арганізацыямі. Даклад, падрыхтаваны МЗС Беларусі, у каstryчніку мінулага году ўжо быў накіраваны ў Савет ААН. Няўрадавымі арганізацыямі таксама падрыхтаваны альтэрнатыўны даклад аб выкананыні Беларусью палажэння Міжнароднага пакту аб грамадзянскіх і палітычных правах. Правядзеньне універсальнага перыядычнага агляду Беларусі прызначана на 12 траўня 2010 году.

11 лютага праваабаронцы презентавалі свой даклад для працэдуры універсальнага перыядычнага агляду Беларусі ў межах Савету ААН па правах чалавека. У падрыхтоўцы дакладу прымалі ўдзел Праваабарончы цэнтр "Вясна", Беларускі хельсінскі камітэт, Беларуская асацыяцыя журналістаў, Асамблея дэмакратычных няўрадавых арганізацыяў і Міжнародная федэрация правоў чалавека. У дакладзе акрэслены найбольш важныя праўлемы, якія існуюць у галіне правоў чалавека ў Беларусі. Гэта права на жыццё, права на свабоду і асабістую недатыкальнасць, права на свабоду думкі, рэлігіі і сумлення, свобода слова, сходаў і асацыяцыяў, права прымаць удзел у кіраванні дзяржавай, забарона катаўніння, прымусовай працы і дыскрымінацыі і іншыя.

Пры падрыхтоўцы сваёго дакладу няўрадавыя арганізацыі сустракаліся з дзяржструктурамі – упраўленнем па гуманітарным супрацоўніцтве і правах чалавека Міністэрства замежных справаў, якое непасрэдна і рыхтуе дзяржаўны даклад, а таксама з першым намеснікам кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь Натальляй Пяткевіч.

"Пакуль Беларусь на цалкам выкарыстоўвае магчымасці і працэдуры, якія па дакументах ААН павінны праводзіцца пры падрыхтоўцы універсальнага перыядычнага агляду, – падкрэслыў Алег Гулак, старшыня Беларускага хельсінскага камітэту. – На погляд ААН, дзяржаўны даклад па сітуацыі па правах чалавека павінен рыхтавацца пры шырокіх кансультациях з грамадзтвам. А ў нашай краіне яны былі недастатковымі, і трэба скрыстоўваць грамадзкі патэнцыял больш актыўна".

"Мы намагаліся зрабіць даклад якмага больш аптымальным, таму адзначылі ў ім не толькі праблемы, але і станоўчыя зрухі, якія намеціліся ў краіне, – зауважыў Валянцін Стэфановіч, юрист Праваабарончага цэнтра "Вясна". – Мы падкрэслілі станоўчыя моманты адмены выязных штампаў у пашпартах і замену інстытуту прапіскі на рэгістрацыю. Гэта добрыя крокі па ўраўненію людзей у правах, незалежна ад месца іх жыхарства. Добрая справа і стварэнне на пачатку мінулага году Грамадзка-кансультатыўнай рады пры Адміністрацыі Прэзідэнта, а таксама грамадзка-каардынацыйнай рады ў сферах масавай інфармацыі. Але, на жаль, карысці і пэўных справаў ад гэтых арганізацыяў так дагэтуль і няма".

Да дакументу распрацаваны таксама шэраг рэкамендацыяў з 52 пунктаў. І наступнай працай няўрадавых арганізацыяў будзе лабіраваныне гэтых рэкамендацыяў і азнямленыне з дакладамі грамадзкасці падчас рабочых паездак у Жэневу, брыфінгаў для амбасадаў у Менску, Варшаве і Вільні.

"Няўрадавымі арганізацыямі таксама падрыхтаваны альтэрнатыўны даклад аб выкананыні Беларусью палажэння Міжнароднага пакту аб грамадзянскіх і палітычных правах, які на днях будзе накіраваны ў Камітэт па правах чалавека ААН," – дадаў Валянцін Стэфановіч.

"Свабода слова і выказванінья – адна з самых прыярытэтных еўрапейскіх каштоўнасцяў, – зазначыла Жана Літвіна, старшыня Беларускай асацыяцыі журналістаў. – Мы паўсюль у розных дакументах канстатуем, што інфармацыйная прастора – сфера, звязаная са свабодай слова, найменш падлягала нейкім працэсам лібералізацыі. Гэты факт неверагодна насыцярожвае, таму што набліжаюцца выбарчыя кампаніі, і мы асьцярожна, але канстатуем, што СМІ будуть на ўстаноўнай меры выкананы сваё канстытуцыйнае прызначэнне падчас гэтых электаральных працэсаў у грамадзтве".

Права на альтэрнатыўную службу...

ПЦ "Вясна" патрабуе неадкладнага вызвалення Івана Міхайлава

1 лютага 2010 году суд Менскага раёну асудзіў Івана Міхайлава да трох месяцаў арышту за ўхіленне ад мерапрыемстваў, звязанных з прызвым на вайсковую службу.

Іван Міхайлаў неаднаразова звязртаўся у прызыўную камісію Менскага раёну з просьбай прадставіць яму магчымасць працэдуры альтэрнатыўнай вайсковай службы ў сувязі з тым, што па сваіх рэлігійных перакананнях ён ня можа праходзіць вайсковую службу са зброяй у руках. Аднак замест гэтага Іван быў спачатку зъмешчаны ў СІЗА ў межах узбуджанай крымінальнай справы, а затым і прызнаны вінаватым ва ўхіленіі ад вайсковай службы.

Права грамадзянай на альтэрнатыўную службу вынікае з арт. 57 Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь. Дадзеным артыкулам Асноўнага Закону краіны прадугледжана, што абарона Рэспублікі Беларусь з'яўляецца абавязкам і съязчэнным дoгам яе грамадзяніна. Парадак праходжання вайсковай службы, падставы

Іван МІХАЙЛАЎ

і ўмовы яе замены на альтэрнатыўную службу вызначаюцца законам.

У сувязі з гэтым Праваабарончы цэнтр "Вясна" лічыць, што грамадзяне Рэспублікі Беларусь маюць поўнае права адмовіцца ад праходжання вайсковай службы па перакананнях

зумлення і патрабаваць забесьпячэння рэалізацыі канстытуцыйнага права на альтэрнатыўную службу.

Праваабарончы цэнтр "Вясна" лічыць недапушчальнымі крымінальны перасльед асобай, якія заявілі аб съядомым адмаўленні ад праходжання вайсковай службы па рэлігійных і іншых матывах і гатоўнасці працэдуры альтэрнатыўнай службы. Крымінальны перасльед такіх асобай з'яўляецца парушэннем правоў чалавека.

Праваабарончы цэнтр "Вясна" патрабуе неадкладнага вызвалення Івана Міхайлава і спынення крымінальнага перасльеду ў дачыненіі да яго.

Праваабарончы цэнтр "Вясна" патрабуе ад Нацыянальнага сходу Беларусі неадкладнага прыняцця закону аб альтэрнатыўнай службе як практычнага механизму рэалізацыі артыкулу 57 Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь.

Менск, 02.02.2010 г.

Лявон БАРШЧЭУСКІ:

Паляванье на пісьменьнікаў

15 верасеня 1937 году "бацька народаў" Іосіф Джулагіві-Сталін, "верны сталінец" Вячаслаў Скрабін-Молатаў і нехта начальнік 8-га аддзелу Галоўнага ўпраўлення дзяржаўнай бясьпекі СССР, камісар дзяржаўнай бясьпекі У. Цэсарскі паставілі ўласнаручныя подпісы пад чарговым расстрэльным сыпісам з называй "Спісок лиц, подлежащих суду военнай колегії Верховнага суда Союза ССР" пад шапкай "Беларуская ССР". Гэта быў сапраўдны чарговы дакумент таго жудаснага часу – яго фотакопію, захаваную ў архіве прэзідэнта Расійскай Федэрациі, апублікаваў дасьледчык сталінскага тэрору, сябра Саюзу беларускіх пісьменьнікаў Леанід Маракоў.

Адметнасць дакументу, аднак, палягае ў тым, што са 103 пералічных там чалавек, забойства якіх санкцыянувалася кіраунікамі савецкай дзяржавы і ГБ, каля двух дзясяткаў былі вядомымі ў Беларусі паэтамі, празаікамі, перакладчыкамі, драматургамі, публіцыстамі. Усе яны належалі да створанага за тры гады перад тым Саюзу пісьменьнікаў. У сыпісе, надрукаваным на звычайнай друкавальнай машынцы, пад нумарам 1 называецца паэт Анатоль Вольны (Ажгірэй), пад № 18 паэт, перакладчык "Жаніцьбы Фігара" Бамаршэ і шылераўскага "Вільгельма Тэля" Але́сь Дудар (Дайлідовіч), пад № 34 – паэт, ураджэнец Віцебшчыны Тодар Кляшторны, пад № 36 – адзін з наилепшых беларускіх даваенных празаікаў, таксама народжаны на Віцебшчыне Міхась Зарэцкі (Касянкоў), пад № 38 – паэт, драматург, шматгадовы камсамольскі і партыйны функцыянер Міхась Чарот (Кудзелька), пад № 64 – празаік, а таксама эканаміст (былы намеснік старшыні Дзяржплану БССР) Янка Нёманскі (Пятровіч), пад № 87 – напэўна, самы адораны беларускі паэт наймаладэйшага пакаленія (меў на той час 26 гадоў і ўжо чатыры з іх пасыпей правесыці ў турмах і высылыцы) Юлі Таубін... Залішне казаць, што для беларускіх пісьменьнікаў быў складзены не адзін падобны сыпіс: на пачатку 1939 году жывымі і на свабодзе ў БССР заставаліся крыху больш за дзясятак паэтаў і празаікаў...

3 лютага 2010 году ў Менску на нечаргове паседжанье сабралася рада таго самага Саюзу беларускіх пісьменьнікаў (СБП) – Саюзу Янкі Купалы, Якуба Коласа і тых пісьменьнікаў, якіх расстралілі ў 1937. СБП – грамадзкае аб'яднаньне, перарэгістраванае ва ўстаноўленым парадку міністэрствам юстыцыі Беларусі. Галоўнае пытаньне парадку дня паседжанья рады: як абараніць амаль сотню сέньняшніх чальцоў пісьменьніцкага саюза, якія працуюць у залежных ад дзяржаўных структураў установах – часцей за ўсё выкладчыкамі універсітэтаў, школьн-

нымі настаўнікамі, супрацоўнікамі газетаў і часопісаў, музеінымі работнікамі. Дзякую Богу, пакуль гэтыя асобы ня трапілі ў расстрэльныя сьпісы. Праз больш як 60 гадоў пасля масавага фізічнага зынішчэння беларускіх пісьменьнікаў да гэтага справа, спадзяюся, ня дойдзе...

Але... з надыходам новага 2010 году практична з кожным са згаданых чальцоў СБП непасрэдны начальнікі правялі гутаркі. Каля да 5 лютага сёлета адпаведны літаратар ня выйдзе з Саюзу беларускіх пісьменьнікаў – дык страціць працу. Службовыя асобы недвухсэнсоўна намякалі, што падначаленых яны выклікаюць "на дыван" не па сваёй ініцыятыве, а паводле распараджэння агенцтва "зьверху"...

Вось канкрэтная ситуацыя, якую я асабістая ведаю. Таленавітая паэтка Л. Ржыве ў адным з невялікіх гарадкоў пацярпела ад Чарнобылю рэгіёну, працуе ў адзінм у гарадку музеі і адна гадуе двух малалетніх дзяцей. Страта сёньняшняга (хочы і надта маляплатнага) месца працы паставіць сям'ю перад праблемай фізічнага выживання, бо ў гарадку, што называецца, "усе ўсіх ведаюць" і шанцаў уладкавацца нават прыбіральшчыцай у Л. Р. будзе няшмат.

Кажуць, што за інструкцыяй аб перасылдзе сяброў СПБ стаіць кіраунік новастворанага (у 2006 годзе) "альтэрнатыўнага" саюзу пісьменьнікаў. Той самы, што ня толькі да-служыўся да генерала міліцыі, а і праславіўся цеснаю супрацай з уладнімі структурамі. Дык вось, у яго саюз не ўступілі, застаўшыся ў старым, "купалаўскім" Саюзе: Рыгор Барадулін, Ніл Гілевіч, Але́сь Разанau, Уладзімір Някляеў, Віктар Казько, Святлана Алексіевіч, Анатоль Вярцінскі, Уладзімір Арлоў, Васіль Сёмуха, Васіль Зүёнак, Андрэй Хадановіч; тыя, хто ў міжчасі, на жаль, адышлі ў лепшы съвет – Янка Брыль, Іван Навуменка, Валянцін Тарас, Ніна Мацяш. Дык абсалютная большасць іншых, паспраўднаму вядомых у нашай краіне літаратараў засталіся вернымі традыцыям і годнасці сябраў СПБ.

Натуральная, генерал міліцыі, да нядаўняга часу член Савету Рэспублікі, не павінен быў бы забываць, што існуе канстытуцыя (арт. 36: "Кожны мае права на свабоду аб'яднання...") і Закон "Аб грамадзкіх аб'яднаннях" (арт. 6: "Дзяржава гарантует абарону правовай і законных інтарэсаў грамадзкіх аб'яднанняў... Умяшальництва дзяржаўных органаў і службовых асобаў у дзейнасць грамадзкіх аб'яднанняў, саюзаў... не дапускаецца..."; арт. 20: "Грамадзкія аб'яднанні з дніхі дзяржаўнай рэгістрацыі маюць права: ажыццяўляць дзейнасць, наўсянану на дасягненне статутных мэтаў; бесперашкодна атрымліваць і распаўсюджваць інфармацыю, якая мае дачыненіне да іх дзейнасці;

Лявон БАРШЧЭУСКІ.

карэстацца дзяржаўнымі сродкамі масавай інфармацыі...; абараняць права і законныя інтарэсы... сваіх сяброў, падтрымліваць сувязі з іншымі грамадзкімі аб'яднаннямі..."). Але ж дзяржымордаўскія інтынкты не даюць ані жыць, ані спакойна спаць... Якая Канстытуцыя? Якія законы?! Ёсьць жа Яго Вялікасць Тэлефоннае Права! І яшчэ – беспамылковое адчуванье ўласнай беспакаранасці...

Ветэран беларускага літаратурнага цэху, лаўрэат Дзяржаўнай прэміі Беларусі 1992 году, кавалер высокіх узнагарод у Латвіі і Германіі Васіль Сёмуха – аўтар бліскучых перакладаў на беларускую Старога і Новага Запаветаў, гётэўскага "Фаўста", інтэлектуальны пазіціў Р. М. Рыльке, Г. Тракля, А. Чака, прозы Г. Гримельсгаузена, Т. Мана, Г. Гесэ, Ф. Нішэ, В. Гамбровіча. Ён распавёў мне наступную гісторыю. Увесну мінулага году яму на хатні тэлефон патэлефанавала асока, як яна паведаміла, "з сакратарыяту саюзу пісьменьнікаў (таго, "генеральскага" – Л. Б.)". Асока праявіла въядтнную дасьведчанасць, нагадаўшы, што шмат гадоў нявыдадзенымі застаюцца перакладзеныя Васілем Сёмухам раманы П. Зюскінда, Ф. Дзюрэнмата, Ш. Гайма, Г. Майрынка, іншыя творы сусветнай класікі. Дама падкрэсліла, што яе шэф гатовы дапамагчы пенсіянеру-літаратару ня толькі ў выданыні перакладаў, а і ў лепшым уладкаваныні яго цяперашняга побыту. Адзіная ўмова атрыманыя гэтага "шчасця" – выхад з СБП і ўступленне ў новы саюз. Васіль Сёмуха заўважыў, што не бачыць неабходнасці бегаць з саюзу ў саюз, што наогул не сяброўства ў тым ці іншым саюзе вызначае вартасць літаратара, а тым больш не сяброўства ў саюзе, куды завабліваюць "пугай і пернікам"...

Толькі вось з абсалютным беззаконнем, калі яно пануе ў тваёй краіне, зымрыца цяжка... Калі ўлада імкненца як мага больш балюча біць па гонары нашай культуры і націў, дык чаго тады ад яе чакаць звычайную сумленнаму чалавеку? Як кажуць, "прыйдуць і па яго".

Выбарчы марафон: лічбы і тэндэнцыі

8 лютага падвялі вынікі фармаваньня акруговых камісіяў па выбарах у абласныя Саветы дэпутатаў і Менгарсавет і правялі першыя нарады гэтых камісіяў. На працягу тыдня абагульнялася інфармацыя пра судовыя адмовы ў задавальнені скаргай на неўключэнне ў тэртыярыйную выбаркамы, а тым часам палітычныя партыі ўжо накіроўвалі ў суды новыя скаргі – на адхіленне кандыдатураў сваіх прадстаўнікоў, вылучаных у склад акруговых камісіяў. Мясцовыя органы ўлады тым часам вызначаліся з месцамі, дзе прэтэндэнтам у кандыдаты будзе забаронена праводзіць пікеты з мэтай збору подпісаў.

Фармаванье акруговых камісіяў: лічбы і ацэнкі

Згодна з Каляндарным планам, 8 лютага скончыўся чарговы этап выбарчай кампаніі – фармаванье акруговых выбарчых камісіяў па выбарах у абласныя Саветы дэпутатаў і Менгарсавет. Паводле афіцыйнай інфармацыі, усяго ў склад 367 акруговых камісіяў уключаны 4 542 чалавекі, з іх 828 (18,2%) – прадстаўнікі працоўных калектываў, 1 955 (43,0%) – грамадзкіх аб'яднаньняў, 301 (6,7%) – палітычных партыяў, а 1 457 чалавек (32,1%) вылучаліся грамадзянамі шляхам збору подпісаў. У склад амаль кожнай акруговай камісіі ўвайшлі прадстаўнікі ГА "Белая Русь" (319) і БРСМ (332), 218 – ад Беларускага саюзу жанчын, 225 – Беларускага грамадзкага аб'яднаньня ветранаў і больш за ўсіх вулучэнцаў уключана ад Федэрациі прафсаюзаў Беларусі – 701.

Адносна прадстаўніцтва палітычных партыяў у акруговых камісіях лічбы разьмеркаваліся наступным чынам: прадстаўнікі Камуністычнай партыі Беларусі – 175, Беларускай аграрнай партыі – 19, ад Ліберальна-дэмакратычнай партыі ў склад акруговых камісіяў увайшлі 16 чалавек, ад Рэспубліканскай партыі працы і справядлівасці – 12, ад Сацыял-дэмакратычнай партыі народнай згоды – 5, ад Беларускай сацыяльна-спартыўнай партыі – 3. Апазіцыйныя партыі атрымалі ў камісіях 72 месцы, у тым ліку: 48 чалавек – прадстаўнікі Беларускай партыі левых "Справядлівы съвет", 14 – Аб'яднанай грамадзянскай партыі, 6 – Партыі БНФ, 3 – Беларускага сацыял-дэмакратычнай Грамады, 1 – ад Беларускай сацыял-дэмакратычнай партыі (Грамада).

Каментуючы ситуацыю з вылучэннем ад партыяў, сакратар Цэнтральнай камісіі Мікалай Лазавік акцэнтаваў увагу на большай актыўнасці партыяў ня толькі ў Менску, але па ўсёй Беларусі ў парайонах і папярэднім этапам: "Палітычныя партыі накіравалі 468 прадстаўнікоў, што складае 8,5% ад агульнай колькасці вылучэнцаў. А ў тэртыярыйную камісію партыі

прапанавалі ўсяго 149 чалавек – 1,1% ад агульнай колькасці вылучэнцаў". Старшыня Цэнтральнай камісіі Лідзія Ярмошына з гэтай нагоды назначыла наступнае: "У нас такога партыйнага аншлагу не было вельмі даўно, нават у апошніх парламенцкіх выбарах рабілі спробы прыніць удзел не больш за 8-9 палітычных партыяў. Цяпер – 13. Праўда, на жаль, не ўсе яны аказаўсяя гатовы (да ўдзелу ў выбарчай кампаніі)".

Што датычыць ацэнак вынікаў фармаваньня акруговых камісіяў з боку палітычных партыяў, то яны ў большасці ня ўбачылі вялікага прагрэсу ў пытанні лібералізацыі выбарчага працэсу. Так, па словах старшыні АГП Анатоля Лябедзкі, партыя падавала "тэставую колькасць" прадстаўнікоў у акруговыя камісіі, і з іх прайшла толькі чацвёртая частка. У інтэрв'ю "Радыё Свабода" палітык заявіў, што "гэта азначае, што ўлада зноў прайгнаравала людзей, якія па ўсіх параметрах прыдатныя да працы ў акруговых выбарчых камісіях". Кіраўнік Гарадзенскай абласной партыйнай арганізацыі БСДГ Віктар Сазонаў выказаў меркаванне, што "некалькі чалавек уключылі хіба толькі дзеля таго, каб партыя зараз не абвясціла (а мы ўжо гатовыя былі гэта зрабіць) пра няудзел у выбарах". Партыя БНФ з "насьцярожаным аптымізмам" расцэніла вынікі фармаваньня акруговых камісіяў, у прыватнасці – у Менску, дзе з 18 прапанаваных партыяй ГА БНФ "Адраджэнне" прадстаўнікоў у склад сталічных камісіяў увайшлі 2 ад Партыі БНФ і 4 ад грамадзкага аб'яднання. Найбольшае прадстаўніцтва ў акруговых камісіях з апазіцыйных палітычных партыяў атрымалі сябры партыі левых "Справядлівы съвет" (48), у тым ліку ў Менску – 4 (предстаўнікі вылучаліся ва ўсіх камісіях). Намеснік старшыні партыі Валеры Ухналёў лічыць, што гэтай колькасці недастаткова, але гэта лепш, чым нуль. Но на мінульных мясцовых выбарах ад партыі левых у склад камісіяў не патрапіў ніводзін кандыдат.

Ад грамадзкага сектару вылучыліся дзяржслужбоўцы

Згодна арт. 34 Выбарчага кодэкса Рэспублікі Беларусь, "дзяржаўная служачыя ня могуць складаць болей чым адну трэць складу камісіі". Калі паглядзеце афіцыйныя дадзеныя, то з 4 542 чалавек, уключаных у склад акруговых камісіяў па краіне, дзяржслужачыя складаюць не такую ўжо і вялікую частку – 527 чалавек. Здавалася б, норма закону выконваецца, але на самай справе гэта не зусім так. Інфармацыя ад назіральнікаў з розных рэгіёнаў краіны дазваляе зрабіць вынікову, што пры фармаванні акруговых камісіяў выкарыстоўваліся

хады, апрабаваныя падчас папярэдняга этапу – калі дзяржслужбоўцы вылучаліся ў камісіі шляхам падачы заявы ад грамадзяніна юбо ад партыяў ці грамадзкіх аб'яднаньняў, і запаўнялі якраз гэтую квоту. А калі ўлічыць, што дзяржвыданыя, якія публікавалі персанальны склад камісіі, разъмешчалі толькі звесткі аб способе вылучэння, не даючы інфармацыі пра месцы працы сяброў камісіі, то становіцца зразумелым навошта гэта. Проста каб немагчыма было прaverыць на справе, зьяўляюцца сябры камісіі дзяржаўнымі служачымі ці не. Аднак у многіх рэгіёнах назіральнікі змаглі сабраць інфармацыю, дзе працуець таякі "предстаўнікі грамадзкасці". Так, у акруговых камісіях Гомелю 39 прадстаўнікоў розных прафсаюзаў. Напрыклад, праз сяброўства ў "Беларускім прафесійным саюзе работнікаў дзяржаўных і іншых установаў" у камісії прыйшла большасць намеснікаў старшыняў раённых адміністраціяў гораду. А адзін з іх – намеснік старшыні адміністрацыі Савецкага раёну Гомелю Мікалай Малы – прадстаўлены ў камісіі Уладзімірскай акругі № 11 як сябры грамадзкай арганізацыі воінаў-афганцаў.

Яшчэ адзін паказальны прыклад прывялі назіральнікі з Віцебшчыны. Там кіраўніцтва акруговай выбарчай камісіі Лёзьненскай выбарчай акругі №15 па выбарах у Віцебскі абласны Савет складаеца з 3 чалавек: старшыні Пятра Варом'ева (ад абласной арганізацыі Беларускага грамадзкага аб'яднання ветэранаў), яго намесніцы Марыі Казакевіч (ад абласной арганізацыі ГА "Беларускі саюз жанчын") і сакратара Вольгі Картаўневай (ад абласной арганізацыі "Беларускага прафсаюзу работнікаў дзяржаўных і іншых установаў"). Зьевнernim увагу на месцы працы гэтых "предстаўнікоў грамадзкага сектару". П. Варом'еў, цяперашні пенсіянер, яшчэ два гады таму быў адным з намеснікаў старшыні Лёзьненскага райвыканкаму. М. Казакевіч займае пасаду начальніка аддзелу культуры, а В. Картаўнева – галоўнага сыпецыяліста аддзелу ідэалагічнай працы таго ж райвыканкаму.

Такім чынам, шляхі фармальнае забесьпячэння нормы Выбарчага кодэкса аказаўся вельмі простымі, і ў выніку – акруговыя камісіі паўсядна кантролююцца выканавчымі ўладамі.

Суды падтрымліваюць рашэнні мясцовых уладаў

Як паказалі судовыя працэсы па аблскарджаныні адхілення камісіі падтрымліваюцца ў выбарчыя камісіі, палітычным партыям ды іншым суб'ектам бессэнсоўна чакаць плёну і яшчэ ад аднаго новаўядзення ў выбарчым заканадаўстве. Завяршыліся

суды па скаргах палітычных партыяў і грамадзянаў, якія аспрэчвалі адмовіва ў ўключэнні сваіх вылучэнцаў у тэртыярныя камісіі, і рашэнні паўсюдна аднолькавыя – адмовіць.

Судзьдзя Барысаўскага суда Вольга Абрамовіч адхіліла скаргу на рашэнне прэзідтуму Барысаўскага раённага Савету дэпутатаў і Барысаўскага раённага выканаўчага камітэту па фармаваныні раённай тэртыярныя выбарчай камісіі. У скарзе ўтрымлівалася просьба прызнаць гэта рашэнне незаконным, паколькі фармаваныне камісіі прайшло пры адсутнасці грамадзкага кантроля. Аўтары скаргі прасілі абавязаць прэзідтум Барысаўскага раённага Савету дэпутатаў і Барысаўскіх раёнах выканаўчы камітэт прыняць новае рашэнне пра фармаваныне раённай тэртыярныя выбарчай камісіі з уклочэннем у яе Марыны Статкевіч як прадстаўніка грамадзянаў, якія вадодаюць выбарчым правам і пра жываюць на адпаведнай тэрыторыі. Судзьдзя Абрамовіч адмовіла ў за давальненіні скаргі, называўшы прычыну: скаргу падалі ад свайго імя толькі двое грамадзянаў, якія вылучылі Марыну Статкевіч у склад камісіі, а не ўсе дзесяць.

У Гародні прайшлі паседжаны Гарадзенскага абласнога суда па скарзе БСДП, якая аспрэчвала неўключэнне Віктара Сазонава ў Гарадзенскую абласную выбарчую камісію, і суда Ленінскага раёну Гародні па скарзе Партыі БНФ на неўключэнне Вадзіма Саранчукаў ў Гарадзенскую гарадзкую выбарчую камісію. Суды адмовілі ў задавальненіні скаргаў, спасылаючыся на тое, што трэцяя частка камісіі ў сфармавана з палітычных партыяў і грамадзкіх арганізацый. У тым, што камандатуры прадстаўнікоў Партыі БНФ і БСДГ нават не абмяркоўваліся, суды ня ўбачылі парушэння.

І хаяць, зыходзячы з вынікаў рашэннях судовых разглядаў, спадзяваныя на тое, што судовае рашэнне не зменіць ситуацыю, Гарадзенская абласная арганізацыя партыі БСДГ накіравала ў абласны суд дэльве скаргі на неўключэнне сваіх прадстаўнікоў Віктара Парфёненкі і Уладзіміра Хільмановіча ў склад акруговых выбарчых камісій. Гарадзенская абласная арганізацыя АГП таксама абскардзіла ў абласны суд і прасіла перагледзець вынікі фармавання акруговых выбаркамаў. Партыя палічыла незаконным неўключэнне ў склад камісіі па розных акругах чатырох сваіх прадстаўнікоў – Ірыны Какарэку, Аляксандра Барадаўкіна, Івана Крука і Мікалая Уласевіча.

Узмацненіне на ідэалагічным фронце

Па меры таго, як набірае хаду выбарчая кампанія, друкаваныя органы мясцовых уладаў пачынаюць ідэалагічную "апрацоўку" насельніцтва. Па старой традыцыі пачала "падрыхтоўваць" электрапрат да мясцовых выбараў гарвыканкамамі ў складзе газеты "Бабруйскае жыццё". Пакуль уладам невядо-

мые імёны прадстаўнікоў дэмісаў, якія зъбіраюцца ўздељніцаў у выбарах, афіцыйная "крытыка" носіць абагульняючы характар. Так, напрыклад, у артыкуле Аляксандра Цімафеева "А песни-то старые" аўтар тлумачыць гардженам, чаму "диванные" партыі не вераць у гэтыя выбары. Па версіі супрацоўніка газеты, яны падросту ня маюць шанцаў на перамогу, бо у іх нізкая папулярнасць і яны не жадаюць прымасца ўздел у палітычным жыцці краіны.

Баранавіцкая газета "Наш край" 9 лютага надрукавала артыкул "У идеологов – пополнение" пра прызначэнні новых ідэалагічных работнікаў на прамысловыя прадпрыемствы гораду. Газета паведамляе, што Баранавіцкі гарвыканкам даў згоду на назначэнне Івана Пучко на пасаду намесніка дырэктара па персанале, рэжым і ідэалагічнай работе аўтаагрэгатнага завода. Некалькі дзён да гэтага недзяржаўная газета "Intexpress" паведаміла, што 3 лютага на Баранавіцкім аўтаагрэгатным заводзе адбыліся хвалівальні рабочых, якія былі незадаволены ніzkім заробкам. Такім чынам, падчас выбараў у мясцовыя Саветы Баранавіцкі гарвыканкам вырашыў узмацніць ідэалагічныя кадры, каб не дапусціць падобных хвалівальныхня.

Магілёўскі гарадзкі ідэалагічны актыў зоймецца ідэалагічнай працай з выбаршчыкамі падчас шырокай "інфармацыйнай" кампаніі "Краіна напярэдадні выбараў". Ініцыятары і выканаўцы кампаніі – аддзелы ідэалагічнай працы Магілёўскага гарвыканкаму, гарадзкага інфармацыйна-ідэалагічнага цэнтра і ГА "БРСМ". Ідэолагі плануюць правядзенне інфармацыйных гадзінаў, сустрэчаў з членамі выбарчых камісій, кандыдатамі ў дэпутаты, выкладчыкамі ВНУ. Таксама прадугледжана распрацоўка інфармацыйных матэрыялаў і памятак для выбаршчыкаў, арганізацыя інфармацыйных куткоў і выставаў. Вынікі гэтых мерапрыемстваў будуть правераныя падчас анкетавання "Я – выбаршчык", якое мае на мэце "выучэнне выбарчай культуры і электаральных паводзін моладзі". І ў дадатак да ўсяго – моладзевы марафон ад БРСМ – "Тваё жыццё – твой выбор!". Тым часам кіраўнік Магілёўскага аблвыканкаму Пётр Руднік падчас паседжання калегіі ўтрайленыя адукацыі аблвыканкаму не прамінуў нагадаць пра асаблівую адказнасць педагогічнага корпусу за правядзенне выбараў у мясцовыя Саветы дэпутатаў. Гэты напамін губернатара ўтрымліваецца і ў артыкуле "Труд педагога все более значим", апублікованым у №14 газеты "Магілёўская ведамасць".

Дазволена паўсюль, дзе не забаронена

Згодна з каляндарным планам, да 12 лютага мясцовыя ўлады павінны быті вызначыць месцы, забароненыя для пікетавання з мэтай збору подпісаў для вылучэння

выбаршчыкаў. Як паказала практыка, гэта палажэнне чыноўнікі розных узроўні ўтрактавалі па-своему, і пешай у гэтай справе была старшыня Цэнтральнай камісіі. Яшчэ 1 лютага падчас прэс-канферэнцыі ў Менску Л. Ярмошына заяўляла, што мясцовыя ўлады павінны вызначыць месцы для правядзення пікетаў па зборы подпісаў у падтымку кандыдатаў у дэпутатаў мясцовых Саветаў. Прадстаўнікі кампаніі "Праваабаронцы" за свабодныя выбары" не маглі пакінуць без увагі слова старшыні ЦВК, паколькі яны супярэчалі артыкулу 61 Выбарчага кодэксу, дзе адзначана напісаны: "збор подпісаў выбаршчыкаў можа ажыццяўляцца ў форме пікетавання. І атрыманне дазволу на правядзенне пікетавання для ўказаных мэтаў не патрабуецца, калі яно праводзіцца ў месцах, якія не забаронены мясцовымі выкананымі і распрацдымі органамі". Таму, паводле заканадаўства, павінны вызначыць месцы, забароненыя для пікетавання, а не месцы для правядзення пікетаў, як пра тое казала старшыня Цэнтральнай камісіі. Юрый ПЦ "Вясна" Валянцін Стэфановіч пракаментаваў выказванье Ярмошынай наступным чынам: "Можа атрымашца штучнае абмежаванне месцаў, дзе можна будзе зъбіраць гэтыя подпісы. Напрыклад, выканкамы вызначаць троі месцы, а ў астатніх, адпаведна, ужо будзе нельга праводзіці пікетаванне. Выканкамы павінны дзейнічаць, як таго патрабуе заканадаўства, і вызначыць месцы, дзе пікетаванне з мэтай збору подпісаў будзе забаронена. У астатніх месцах яно павінна дазваляцца".

Як паказаў час, старшыня Цэнтральнай камісіі падцягнула свае веды Выбарчага кодэксу. 10 лютага яна ўжо заяўляла, што калі ў мясцовых уладаў да 14 лютага (пачатак вылучэння кандыдатаў) ня зьявяцца сылі месцаў, дзе забаронена праводзіць пікеты, гэта будзе азначаць, што пікетаванне дазволена ўсюды.

Аднак мясцовыя ўлады не прымусілі сябе чакац і склалі сылі, як кажуць, на ўсе выпадкі жыцця. Так, напрыклад, выканкам райцэнтра Пружаны, што на Берасцейшчыне, зацвердзіў дакумент № 141 "Аб вызначэнні месцаў, забароненых для правядзення пікетавання з мэтай збору подпісаў выбаршчыкаў". І без таго шырокі пералік дадзеных месцаў завяршаецца пунктам, які забараняе зъбіраць подпісы "у іншых месцах, дзе правядзенне пікету створыць перашкоды руху транспарта, пешаходаў і нармальному функцыянуванню арганізацый і установаў". Фактычна гэты пункт "высяляе" пікетоўшчыкаў у бязлюдныя месцы. Каментуючы журналістам такое "вынаходніцтва" мясцовых уладаў, сакратар Цэнтральнай камісіі Мікалай Лазавік называў падобныя забароны няправільнымі, паколькі пад гэты пункт можна падвесці любое месца. Ён нават абяцаў падчас візіту ў Брэст узвініць гэтае пытаньне. Але ёсьць адзін нюанс: Цэнтральная камісія ня можа пайўлываць на рашэнні мясцовых выканкамаў.

Дзень народзінаў у пастарунку

8 лютага на Кастрычніцкай плошчы Менску праішла акцыя салідарнасці з палітвязнямі Мікалаем Аўтуховічам і Уладзімірам Асіпенкам, якія роўна год утрымліваюцца ў съледчым ізаляторы. Каля 30 актывісташаў моладзеўга дэмакратычнага руху сталі з партрэтамі палітвязняў. Адразу ж да іх падбеглі съпецназаўцы і міліцэйскае кіраўніцтва сталіцы. Ззаду пад'ехалі два аўтобусы. Маладыя людзі сели на брук і скліпіся за руки. Лідэр кампаніі "Еўрапейская Беларусь" Яўген Афнагель распавёў, што было далей: "Мы счапіліся за рукі, каб нас па адным не вырывалі. Тым ня менш ланцуг разарвалі. Некаторых збівалі, калі цягнулі ў аўтобус. Камусьці разబілі акуляры... Цягнулі за власныя, за ногі. Вельмі жорстка. Ужо трыватыры месяцы такога жорсткага абыходжання я ня бачыў".

У міліцыі Цэнтральнага раёну Менску затрыманых актывісташаў дэмакратычнага руху двумя ланцугамі паставілі ў калідоры тварам да сцяны.

"Акцыя любові" па-АМАПаўску

(Пачатак на стар. 1)

ным РУУС моладзевых актывісташаў паставілі тварам да сцяны. Зьбіты непаўнагодовы Станіслаў Стэсік. Тацыцяна Шапуцька таксама атрымала некалькі моцных ударуў. Проста ў аддзяленні міліцыі збілі лідэра "Маладых дэмакратоў" Міхала Пашкевіча за тое, што ён заступіўся за Насту Палажанку. Яму разబілі акуляры, а потым адбраўлі статуэтку, якую ён атрымаў на плошчы як лаўрэат прэміі Маладога Фронту "Люблю Беларусь". Аманаўцы пакінулі яе ў сябе.

Усіх затрыманых вызвалілі праз трэћі гадзіны без складанняя пратаколаў.

Сыпіс затрыманых удзельнікаў акцыі:

1. Андрусь Крэчка,
2. Павел Чудук,
3. Антон Койпіш,
4. Дзяніс Кобрусеў,

ны. Тых, каго ўпершыню прывезлі ў міліцыю, павялі на дактылапскапію. Іх таксама знялі на фота- і відэакамеру, як падазраваных у крымінальным злачынстве.

Лідэр руху "Маладая Беларусь" Артур Фінькевіч разам з некалькімі актывістамі трапіў у другі аўтобус. Ён паведаміў, што ім пашанцавала, бо іх туды не цягнулі і абыходзіліся больш-менш карэктна. "Мяне не цягнулі за рукі, за ногі, а завялі ў аўтобус разам з трывам актывістамі, – распавёў Артур Фінькевіч. – Потым па дарозе спыніліся і нас перавялі ў першы аўтобус. Не зьбівалі, нават ніякіх славесных абразаў не было. У міліцыі спачатку прымусілі выгрузіць усе речы з кішэніяў і паклацасці іх у шапкі. Гэта ўсё склалі ў адным з пакояў. Нас прымусілі стаяць у калідоры тварам да сцяны. Вось такім чынам стаялі з дзяве гадзіны, а потым началі нас адпускаць".

Артуру Фінькевічу 8 лютага споўнілася 25 гадоў. Аднак і ў свой дзень народзінаў ён вырашыў быць разам з сябрамі. "Натураль-

на, калі мае паплечнікі вырашылі выйсьці сёняня на плошчу, я ня мог не пайсьці, бо гэта выглядала б непрыстойна. У любым выпадку я лічу, што, калі ёсьць акцыя салідарнасці з палітвязняволенымі, то варта хадзіць на гэтыя акцыі, тым больш мне. Я таксама быў у такой сітуацыі, як цяперашні палітвязні. Я разумею наколькі важная такога кшталту падтрымка".

Падчас разгону акцыі салідарнасці былі затрыманыя: Артур Фінькевіч, Яўген Афнагель, Павел Пракаповіч, Андрэй Кузьмінскі, Андрусь Крэчка, Павел Чудук, Людвіся Атакулава, Мікола Дзэмідзенка, Аляксандр Барадзінчык, Уладзімір Дзязвята, Уладзімір Яроменак, Паліна Кур'янавіч, Максім Вінтарскі, Мікіта Яновік, Іван Новік, Ірына Пятрова, Наста Тумашык, Юлія Глушыцкая, Марыя Шаўлойская, Кацярына Людвіг. Затрыманых на плошчы апазіцыянеру вызвалілі без складанняя пратаколаў і прад'яўлення якіх-небудзь абвінавачанняў праз дзяве гадзіны.

Ігар Коктыш на волі

У Крыме пасыля працяглага знаходжання ў сімферопальскім съледчым ізаляторы вызвалілі 29-гадовага моладзевага актывіста і рок-музыку Ігара Коктыша, якога абвінавачвалі ў Беларусі ў цяжкім крымінальным злачынстве. Коктыш больш за два з паловай гады ў зыняволені чакаў экстрадыцыі ў Беларусь. Яго адвакатам удалося пераканаць Еўрапейскі суд па правах чалавека ў палітычнай падставе абвінавачанняў і ў неправмерных дзеяньнях украінскіх улады.

Увечары 2 лютага Ігар Коктыш выйшаў на свабоду і разам з жонкай Ірынай, што яго сустракала ля сценаў СІЗА, цигніком выехаў у сталіцу Украіны. Ён мае намер вярніцца ў Жлобін, дзе живе яго сям'я. Ва Украіну ён прыехаў у 2002 годзе, ратуючыся ад пераследу беларускіх уладаў, тут ажаніўся і стварыў свой рок-гурт. Але ўлетку 2007 году, калі ён з жонкай быў на адпачынку ў Севастополі, яго змысцілі ў сімферопальскі СІЗА. Там Коктыш знаходзіўся 2 гады і 7 месяцаў.

Беларусь патрабавала яго выдачы, абвінавачаючы ў забойстве. Сам Ігар Коктыш такія абвінавачанні абвіргаў і съцвярджаў, што гэта – помста ўладаў за яго актыўную падтрымку апазіцыйнага кандыдата ў празідэнты Аляксандра Мілінкевіча, які тады балатаваўся на пасадзе кіраўніка беларускай дзяржаркі.

Ігар Коктыш быў вызвалены паводле рашэння Генпрокуратуры Украіны і на патрабаванні Еўрапейскага суда па правах чалавека. У сваім рашэнні ад 10 снежня 2009 году Еўрапейскі суд з'яўляўся на парушэнні дзяржавай Украіна ў дачыненні да Ігара Коктыша адразу некалькіх артыкулаў Еўрапейскай канвенцыі па правах чалавека, абавязаўшы краіну таксама выплаціць яму 7 тысячай ёура кампенсацыі.

Міліцыя захапіла Дом польскі ў Івянцы

У Дом польскі у Івянцы, які належыць непрызнанаму беларускімі ўладамі Саюзу палякаў, супрацоўнікі міліцыі разам з судовымі выкананіцамі ўварваліся днём 8 лютага. Пра гэта паведаміў актывіст Саюзу палякаў, журналіст Анджэй Пачобут. "Міліцыя захапіла будынак Дому польскага. Яны знаходзяцца ў будынку, сам Дом таксама акружаны міліцыянтамі. Да заходу ўнутры знаходзіліся актывісты нашай арганізацыі, у тым ліку лідэр Івянецкага аддзялення Саюзу палякаў Тэрэза Собаль. Чаму прыйшлі судовыя выкананіцы – незразумела, нікага рашэння суда не было. Судовыя выкананіцы апісалі маёмасьць Дому польскага. Адначасова была выстаўлена ахова на ўваходах, каб не пускаць сябrou СПБ, якія спрабуюць трапіць унутр. Паўтараюцца падзеі 2005 году ў Гародні. Фактычна слай беларуская дзяржава захапіла будынак грамадзкага аб'яднання. Гэта скандал", – паведаміў А. Пачобут.

Каля 17 гадзінай, як паведаміў Анджэй Пачобут, супрацоўнікі міліцыі

Па дарозе ў Івянец аўтамабіль з журнالістам Анджэем Пачобутам быў спынены супрацоўнікамі міліцыі. Затрыманы кіроўца Аляксей Салей. Міліцыянты заяўлі, што ў яго нібыта падробленыя правы кіроўцы. Анджэй Пачобут быў вымушаны дабірацца ў Івянец на спадарожных машынах.

Нагадаем, што гэта ня першая спроба ўладаў захапіць будынак. 21 студзеня праўладны Саюз палякаў спрабаваў правесці тут з'езд, мета якога была зрушыць з пасады кіраўніка Івянецкага аддзялення СПБ Тэрэзу Собаль. Актывістку непрызнанага ўладамі Саюзу палякаў Тэрэзу Собаль адвінавачваюць у злouжываныні, якое нібыта складаецца ў тым, што ў 2004 годзе па загадзе тагачаснага кіраўніка Саюзу палякаў Тадэвуша Кручкоўскага Польскі дом у Івянцы атрымаў матэрыяльную дапамогу. Нягледзячы на тое, што тэрмін даўніны ўжо скончыўся, крымінальная справа ў дачыненні да Тэрэзы Собаль была ўзбуджаная.

Тэрэзу Собаль судзілі ў вайсковай частцы

Актывісты Саюзу палякаў Беларусі зъбіраліся 15 лютага ехаць з Гародні ў Валожын (Менская вобласць), дзе павінен быў адбыцца суд над кіраўніком Івянецкай арганізацыі СПБ Тэрэзай Собаль.

Намесьніка старшыні СПБ Мечыслава Яскевіча і прэс-сакратара арганізацыі Irap Банцара затрымалі яшчэ ў Гародні, калі яны сядалі ў аўтамабілі. Супрацоўнікі міліцыі ўручылі ім позвы ў суд за акцыю, якая прайшла 10 лютага ў знак салідарнасці з актывістамі непрызнанага ўладамі Саюзу палякаў, якія церпляць пераслед, і адвялі пад канвоем у РУУС. Пра гэта паведаміў актывіст арганізацыі, журналіст Анджэй Пачобут.

А 12 гадзіне ў Ленінскім судзе Гародні прэс-сакратар Саюзу палякаў Irap Банцар быў асуджаны на 5 сутак арышту за арганізацыю акцыі ў падрымку Тэрэзы Собаль 10 лютага. Гадзінай пазней на 5 сутак арышту быў асуджаны і намесьнік старшыні Саюзу палякаў Мечыслав Яскевіч. Яго адвінавачвалі ва ўзделе ў той жа акцыі. Irap Банцар абвясціў галадоўку ў знак нязгоды з рашэннем суда.

Анджэй Пачобут, у якога ўжо была позва ў суд на 15.00, змог спынамі давацца да ўся, аднак там яго затрымалі супрацоўнікі ДАІ. Міліцыянты заяўлі, што актывіст СПБ падобны да злачынцы, які расшукваеца за разбойны напад ў Гародні, і павезлі яго назад у горад. Суд Ленінскага раёну асуздзіў Анджэя Пачобута на 5 сутак арышту таксама за ўздел у акцыі салідарнасці з Тэрэзай Собаль.

У Івянцы была затрыманая лідэр Саюзу палякаў Анжаліка Борыс. Яе пасадзілі ў аўтамабіль і павезлі ў суд у Гародню. За ўздел у акцыі 10 лютага старшыні СПБ прысуджаны штраф у

памеры 1 мільён 50 тысячай рублёў.

Як паведаміў адзін з актывістаў Саюзу палякаў, які ехаў у суд у Валожын, на пад'яздзе да гораду міліцыянты затрымалі шмат машын. Каля 40 чалавек на працягу некалькіх гадзін ўзнаходзіліся ў апорным пункце міліцыі недалёка ад Валожыну. У затрыманых забралі дакументы. Дзясяткі чалавек, у асноўным сталага ўзросту, дабіраліся ў Валожын пешшу, бо машыны, на якіх яны ехалі, затрымалі на пад'яздзе да гораду.

Тым часам, у Валожыні 15 лютага прайшоў закрыты суд над Тэрэзай Собаль. Старшыню Івянецкай арганізацыі непрызнанага ўладамі Саюзу палякаў адвінавачвалі ў тым, што яна нібыта "самавольна" захапіла будынак Дому польскага. Пазоў супраць Собаль падаў у суд лідер мясцовага аддзялення праўладнага Саюзу палякаў Станіслаў Бурачэўскі. Працэс адвяліўся не ў будынку суда, а на тэрыторыі вайсковай часткі. Туды нікога не пускалі, тлумачачы, што ў гэты дзень "праходзяць вучэні".

Не пусцілі на працэс таксама польскага консула Марзка Мартынека, які прыехаў з Менску. У будынку, дзе праходзіў суд, супрацоўнікі міліцыі быў затрыманы лідэр Аб'яднанай грамадзянскай партыі Анатоль Лябедзька. Ён фатаграфаваў на мабільны тэлефон дзеяньні супрацоўнікаў міліцыі, якія не дапускалі на тэрыторыю часткі актывістаў СПБ.

Была таксама затрыманая рэдактар польскамоўнай газеты "Gloss nad Niemna na uchodzstwie" Ірэна Валюсь. У дачыненні да яе быў складзены пратакол. Міліцыянты палічылі, што журналістка абражала кіраўніка праўладнай арганізацыі Саюзу палякаў у Івянцы Станіслава

Бурачэўскага. Адміністрацыйны пратакол супраць Ірэны Валюсь будзе разглядацца ў бліжэйшыя дні ў Гародні.

Як паведаміў сябра галоўнай рады арганізацыі Анджэй Пісальнік, з боку адказчыка ў судзе ўдзельнічалі Тэрэза Собаль і яе адвакат Аляксандар Галіеў, з боку пазоўніка – старшыня Івянецкай арганізацыі праўладнага СПБ Станіслава Бурачэўскі і старшыня Менскага абласнога аддзелу афіцыйнага саюзу Мечыславу Лысы. Паводле словаў Пісальніка, Галіеў заявіў некалькі хадайніцтваў, у тым ліку аб неабходнасці аптытання съведак і складання новага акту вопісу маёмасьці ў Доме польскім. "Адвакат мяркуе, што першы акт вопісу маёмасьці, складзены без узделу прадстаўнікоў незарэгістраванага СПБ, не ў поўнай меры адпавядае рэчаіснасці", – сказаў Пісальнік.

Адвакат Аляксандар Галіеў зазначыў: "Мы лічым, што Тэрэза Собаль сапраўды зъяўляецца старшынёй Івянецкага аддзелу Саюзу палякаў, прычым яна абрачная законна, адрозна ад трэцяй асобы ў дадзеном пазове – Бурачэўскага".

Адвакат Аляксандар Галіеў таксама паведаміў: "У прасіцельнай частцы пазоўнай заявы, якая накіравана СПБ і падпісаны Сямашкам, гаворыцца: абавязаць грамадзянину Собаль вызваліць самавольна занятае ёю памяшканье. І другое – спагнаць з адказчыка выдаткі на дзяржпошліну – 105 тысячай рублёў".

Суд па справе Тэрэзы Собаль прызначыў другое папярэднє паседжанне. Пра дату другога папярэдняга судовага паседжання яго ўдзельнікамі паведаміць позвамі.

Беларусь – не выправавальны палігон!

Экалагічна экспертыза не ўхваліла будаўніцтва беларускай АЭС

15 лютага ў Менску пройшло адкрытае паседжанье экспертынай камісіі Грамадзкай экалагічнай экспертызы беларускай АЭС.

На паседжанні камісіі навукоўцы і съпецыялісты амбэркавалі свае папярэдняе высновы аб непрымальнасці рэалізацыі праекту АЭС-2006, у тым ліку па эканамічных, экалагічных і тэхнічных прычынах.

Як паведаміла Ірына Сухій, старшыня савету грамадзкага аўяднання "Экадом", які выступіў арганізаторам грамадзкай экспертызы, камісія робіць папярэдняе высновы для таго, каб садзейнічаць Дзяржаўнай экалагічнай экспертызе ў аўтактыўнай ацэнцы рэалізацыі праекту АЭС-2006 у Астрравецкім раёне з улікам усіх рыхыкаў і наступстваў.

"Мы спадзяемся, што высновы экспертаў, аўтарытэтных вучоных, будуть пачутыя і паўстане прадметная размова з бакамі, якія прымаюць рашэнні або неабходнасці АЭС у Беларусі наогул", – сказала Сухій.

Паводле старшыні экспертынай

камісіі, члена-карэспандэнта НАНІвана Нікітчанкі, асабліва важнай зьяўляецца выснова камісіі пра тое, што пры прыняціі рашэння аб будаўніцтве АЭС у Беларусі на ўлічваўся той факт, што ўсе яе жыхары ўжо значна пацярпелі ад наступстваў Чарнобылю і для іх непрымальнія міжнародныя нормы радыяцыйнай бясыпекі, арыентаваныя на здаровага 20-гадовага мужчыну.

"Як паказалі нашыя дасыльдаваныні, ужо няма бясыпечных для беларусаў дозаў радыяцый", – заявіў сп. Нікітчанка.

Расійскі вучоны-эколог Аляксей Яблакаў, член-карэспандэнт Расійскай акадэміі навук, сябра Еўрапейскага камітэту па радыяцыйнай рызыцы, якія як эксперты увайшоў у камісію, заявіў, што ўпершыню на постсавецкай прасторы ўдалося арганізаваць грамадzkую экалагічную экспертызу, дзе аўядналіся эксперты трох краінай – Беларусі, Украіны і Расіі.

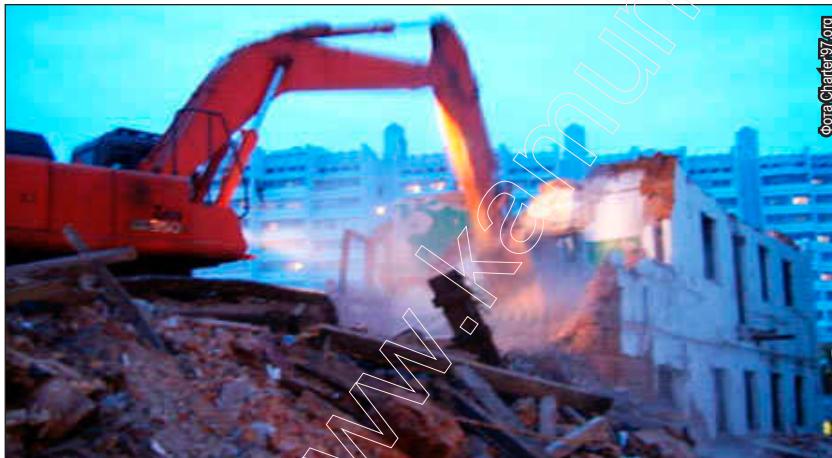
"Важна тое, што яны ў съціслы

час і ва ўмовах недахопу надзейнай інфармацыі змаглі даць праекту прынцыповую ацэнку. Нам удалося зрабіць галоўную: ацаніць недаследніць і недастатковасць дадзеных, а таксама памылковасць некаторых палажэнняў, на якіх засноўвалася рашэнне аб будаўніцтве АЭС", – сказаў Яблакаў.

Эксперт камісіі, расейскі інжынер-фізік, каардынатор праектаў міжнароднай групы "Экаабарона" Андрэй Ажароўскі адзначыў, што прапанаваны Беларусі рэактар праекту У-492 "нізе ў метале не рэалізаваны, адпаведна, не існуе вольных доказаў яго надзейнасці і ўдаласці".

"Наша камісія прыйшла да высновы аб беспадстаўнасці даверу да папяровых разылікай. Перад тым, як экспартаваць тэхнічныя рашэнні, Расія абавязаная іх даказаць на практицы. Калі будзе прыняты гэты праект, то Беларусь стане выправавальным палігонам для "Расатаму", – заявіў Ажароўскі.

"Мінская спадчына" руйнуе спадчыну

Фота: Charter97.org

Прадпрыемства "Мінская спадчына" зруйнавала помнік архітэктуры 19 стагодзьдзя раптоўна – вечарам 6 лютага, калі ў чыноўнікаў, якія тэарэтычна маглі слышніць беззаконненне, быў выходны. Барацьба за гэты дом 19 стагодзьдзя па вуліцы Рэвалюцыйная 24а ў Менску, які афіцыйна зьяўляеца помнікам архітэктуры, вялася амаль паўгоду.

Спачатку "Мінская спадчына" паспрабавала зьнесці дом увогуле без дазволу Міністэрства культуры. Калі грамадзкасць пачала абурацца, "Мінская спадчына" заднім чыслом падала запыт на дазвол па Упраўленні на ахове гісторыка-культурнай спадчыны Міністэрства культуры – і такі дазвол атрымала. Там чорным па белым значылася: "весцьці разборку будынку ручным

способам", каб пасъля выкарыстаць старую цэглу пры аднаўленні.

Аднак пасъля гэтага "Мінская спадчына" зруйнавала палову будынку пры дапамозе бульдозера. Упраўленненне па ахове гісторыка-культурнай спадчыны не прыняло ў сувязі з гэтым ніякіх мераў. Адзінае што руйнаванне не прыпынілі, і пэўны час будаўнікі сапраўды разыбралі дом уручную.

6 лютага галоўны інжынер "Мінскай спадчыны" даў будаўнікам вусны загад зьнесці дом экспаватарам. За трэћы гадзіны ад помніку архітэктуры 19 стагодзьдзя засталася куча бітай цэглы. Адметна, што разам з будынкам былі зьнішчаны і фрэскі 19 стагодзьдзя, якія выявіліся там у працах дасыльдаваннія. Колькі ўсяго было фрэсак пад слоем тынку – ніхто нават ня ведае.

Настаўніцу "бяруць у аблогу"

Да настаўніцы гісторыі Наталлы Ілыніч кардынальна зьмянілася стаўленне з боку кіраўніцтва Талькаўскай школы пасъля таго, як яна напісала заяву ў Менскую абласную праукратуру на дзеянні начальніцы ўпраўлення адукцыі Менскага аблвыканкаму Таісы Данілевіч.

Нагадаем, што 15 студзеня кіраўнік упраўлення адукцыі Менаблвыканкаму Данілевіч выклікала да сябе шасьцёх настаўнікаў, якія зъяўляліся прадстаўнікамі розных палітычных партыяў, і ў катэгарычнай форме запатрабавала ад іх альбо спыніцца членствава ў партыі, альбо звольніцца з працы ўласнаручна. На думку чыноўніцы, яны ня маюць права працаўаць у школах.

Нядыёна дырэктар Талькаўскай школы Данута Багдзевіч абвясціла вымову настаўніцы Ілыніч за неправернаныя своечасова вучнёўскія дзеянні і пазбавіла прэміяльных па выніках працы за студзень. Абсурднасць вымовы (дарэчы, першай за ўсе гады працы) відавочная, паколькі ў той дзень, калі Ілыніч мусіла гэта зрабіць, яе якраз і выклікалі ў абласны аддзел адукцыі да Данілевіч...

Сябра прафаабарончага цэнтра "Вясна" Валянцін Стэфановіч адзначыў, што факт уціску на настаўніцу, як самую натуральную праяву парушэння правоў чалавека і найперш Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь...

Дададзім, што скарга Ілыніч была зарэгістраваная ў абласной праукратуры яшчэ 21 студзеня. Праверку па ёй праводзіць съледчы праукратуры А. Падвойскі.